

Kávésok Lapja

XV. évfolyam

A Budapesti Kávésok Ipartestületének hivatalos lapja
Megjelenik kéthetenként

16. szám.

Szerkesztőség :
Budapest VIII. József-körút 38 1/5, Tel.: 1-303-75

Felelős szerkesztő :
DR. HAVAS NÁNDOR

Kiadóhivatal :
Budapest, VIII. Rökk Szilárd u, 31. Tel.: 1-314-00

Emlékeztető

MIRŐL NE FELEDKEZZEK MEG?

Augusztus 20-ig befizetendő a vigalmi adó-közösségben levő kávéházak vigalmi adója.

Augusztus 25-ig befizetendő a személyzet illetményeiből levont kereseti-, külön- és rokkantellátási adó.

Szeptember 1-én és 2-án d. e. 10—2 között tartatnak meg az 1939—1940. évre szóló utólagos tanonciskolai beiratások.

Szeptember 4-én kezdődik a tanonciskola 1939—1940. tanéve.

Szeptember 5-ig megfizetendő a III. negyedévi üzletbér első részlete.

Szeptember 6-ig megfizetendő a vigalmi adóközösségben nem lévő kávéházak vigalmi adója.

Szeptember 10-ig tartoznak az adóközösség tagjai megfizetni augusztus havi forgalmi és fényüzési adóátalányukat.

Szept. 15-ig fizetik a fényüzési adót azok, akik nem tagjai az adóközösségnek.

A Magyar Kávésipari Évkönyv 1939. évi évfolyama. Tartalmazza a kávésiparost érdeklő összes rendeleteket. Ára 3.— pengő.

Megszerezhető az ipartestület irodájában.

Ketten beszélnek

„GYÜMÖLCSPROPAGANDA. Az idei bőséges gyümölcstermés alkalmából a magyar gyümölcsés, mint idegenforgalmi propagandaeszközzel foglalkozik az Orvosi Hírlap. „Budapest tele van idegenekkel — mondja —, olyan országokból, ahol a kaj-szinbarack és rózsabarack sokkal ritkább csemegének számít, mint az ananász. a milliós Budapest, a sok tizezres idegennel együtt óriási fogyasztója lehetne a magyar Alföld gyümölcskecskéinek. Csak, fel kellene ide hozni a gyümölcsöt. Fel kellene halmozni. Ha bőséges, áldásos gyümölcsszüret-té érlelte az Isten ezt a nyarat, akkor legyen annak nyoma mindenütt.“ A szállodákról, kávéházakról, éttermekről szólva, felveti az eszmét, hogy minden vendégnek, aki ebédel, vacsorázik, ingyen kellene felajánlani egy halom barackot. Egyék, dusskáljon benne, hadd lássa, hogy milyen aromás, vitamindus a magyar gyümölcs. Ugysem fogja agyonenni magát vele, tehát ez a bőkezűség nem is jelentene olyan borzasztó nagy áldozatot. Azok az idegenek, akik ilyen bőséges gyümölcsözésben érkeznek Magyarországra, hazatérve, a magyar gyümölcs eleven propagálói lesznek és a következő években új és új piacokat nyitnak meg előtte.“

Az egyik kávé: Olvasta Kartársam ezt a hírlapi közleményt?

A másik: Nemesak hogy olvastam, de tudok arról is, hogy van kávéház, ahol a barackot az asztalra teszik és ingyen adják!

56 év óta a főváros vezető tejüzeme a

KÖZPONTI TEJCSARNOK

Budapest, VII. Rottenbiller-utca 31.

Telefon: *146—265.

ELSŐRENDŰ MINŐSÉGŰ TEJ- ÉS TEJTERMÉKEK

Telefon: *146—265.

360 fióküzlet, 1000-nél több árusítóhely

Kávéházak, szállodák, tejivók, kávémérések szállítója.

Az egyik: Hát mit szól ehhez?

A másik: Azt, hogy ez a kartárs valóban jó házigazda, de nem jó üzletember, akinek a nehéz viszonyok mellett is módjában áll ajándékokat osztogatni!

Az egyik: De a gyümölcs-propaganda, amint a cikk és számos más cikk is írja, hazafias kötelezettség!

A másik: Csodálatos, hogy amikor hazafias kötelezettségek teljesítéséről van szó, mindenki a vendéglátó iparokat, különösen a kávéházakat találja meg és azok hatás- és üzletkörébe hárítja e kötelezettségek teljesítését, különösen akkor, ha az kiadással, vagy teherrel jár. Lám az „Orvosi Hetilap“ is a vendéglátó üzemek feladatának tartja az ingyenes gyümölcsajánlásokat. Ez neki pénzbe nem kerül. A közegészségügyi szempontok szolgálata legalább is olyan fontos, mint a gyümölcspropaganda. Mi lenne, ha mi viszont azt proponálnók, hogy az ilyen közölcu lapokat ingyen terjesszék!

Az egyik: Bizonyára azta választ kapnók, hogy a lap szerkesztése és kiadása nekik is pénzükbe kerül és azt nem adhatják ingyen.

A másik: Pedig a kávéház rengeteg szolgáltatást nyújt vendégeinek, ami sok pénzbe kerül és eszünkbe sem jut azoknak árát külön-külön felszámítani. Lássuk csak a külföld példáját. Külföldön — főként nyugaton, a legtöbb helyen nincsen ujság, a vendég ha olvasni akar, magával hozza, vagy a rikkancstól megveszi. Nálunk — sohasem elég. Hogy ez mibe kerül, ne is beszéljünk. Itt van a korlátlan mennyiségben kiszolgáltatót — hűtött — viz, amelyet rendelés nélkül tesznek az asztalra. Külföldön mindenütt kérni kell vizet, nem is szívesen adnak. Ez is pénzbe kerül.

Az egyik: És az ingyenes kártya, amelyért nekünk

vigalmi adót kell fizetnünk és a közösen elfogyasztott adag menük és edény kávék, amelyekre ráfizetünk!

A másik: A gyümölcs kérdése sem olyan egyszerű, amint azt a lapok írják — akármilyen olcsó a barack Kecskeméten.

Az egyik: Miért?

A másik: Akármilyen olcsó a gyümölcs a termelőnél, a kávéház csak a kiválogatott finom árut használja. Mit szólna a vendég, ha egy tányér ütődött, kisszemű barackot tennék elé. Ez pedig jóval nagyobb beszerzési árat jelent. Nekünk tehát jóval drágábban kell megfizetnünk-e cikk árát. Mi történik, ha nem fogy el? A barackból talán még lehet lekvárt főzni. De mi történik a dinnyével, ami a legnagyobb gondosság esetén is va banque? Eladunk egy-két szeletet, a vendég esetleg visszaküldi és a megmaradt részt kidobhatjuk. Talán még a szőlő kiválogatása a legkönnyebb, de a finom csemegezőllő a legjobb termés idején is drága.

Az egyik: Bizony a jó gyümölcsöt meg kell fizetni.

A másik: Nemesak, hogy meg kell fizetni, de azt a kellő formában kell felszolgálni. Tányér, alátétpapíros, mosóviz, evőeszköz stb. stb. jár hozzá, ami bizony megint pénzbe kerül.

Az egyik: De az idegenforgalom érdekeit is figyelembe kell venni.

A másik: Kétségtelen hogy az idegenforgalom érdekeit szolgálni kell és mi teljes mértékben ezt az elvet követjük is. De az idegenforgalom nemcsak hazafias propaganda, de egyben gazdasági életünk fontos bevételi forrása. Erre mi szívesen áldozunk, abban a reményben, hogy az e címen elért bevételi lehetőségek a mi iparunk javára is esnek. Tény az is, hogy a külföldi vendégek igényeinek kielégítése áldozatokkal jár, amit minden ellenszolgáltatás nélkül elviselni nem bírunk.

Az egyik: Sajnos, nekünk mindenből csak az áldozat és teher jut ki, pedig ebből már elég van. Adók, közterhek egyre szaporodnak, szociális terheink az utóbbi évek folyamán egész külön adminisztrációvá nőttek, nagyon nehéz az ingyenes szolgáltatásokat szaporítani.

A másik: Még egy szempont és ez a tisztességtelen verseny kérdése. Az ingyenes szolgáltatásokat, amelyre nem mindenki képes, a Curiától kezdve összes illetékes fórumaink a törvénybe ütközőnek tartják. Sokat irtak az önköltségen való árusításról is, amelyet a kereskedelmi és iparuknara perhorreszkál, tehát ez a kérdés legalább is vitatható.

Az egyik: Száz szónak is egy a vége. Szívesen hozunk áldozatot a magyar gyümölcstermelés érdekében, de egyszer fedezzék fel azt is, hogy a magyar vendéglátó iparnak, amelyre annyi kötelezettséget rónak szüksége van segítség-re és támogatásra.

**SZENT
ISTVÁN
CSALÁDI SÖR**

1 1/2 literes
zárt palackokban

a
Kőbányai Polgári Serfőzde
gyártmánya

Százéves krónika

A Pest-budai kávéipar 1839-ben

Közi: MAZSÁRY BÉLA DR.

(Folytatás.)

Az egykori lapokban is csak keveset olvasunk a kávéházakról.

A pesti német sajtó irodalmi, művészi és divatlapja, a „Der Spiegel“, az egyetlen újság, amely néhány tudósításban beszámol a pesti kávéházi eseményekről. „Szeptember 30-án — írja a lap újdondásza október elején — nyit meg az új „Angol királynő” szálló teljesen újjáalakított kávéháza. Ez a helyiség ugyan már régen nagyhirű és szinte felülmulhatatlannak ismert, de mostani új alakjában meg is felel a modern ízlés és elegancia minden követelményeinek s a belépőt meglepi nemes egyszerűsége és kellemessége.“ Az újdondász a kedvező alkalmat felhasználja arra, hogy más kávéházakról is megemlékezzék s így folytatja: „Egy másik újonnan átalakított kávéházban, melynek nevét azonban nem közölték velünk, minden vendég a kávéjához egy cédulát is kap, melyben az új kávé bocsánatot és elnézést kér, mert „ő ezt a helyiséget a legvadabb elhanyagoltságban vette át!“ Mi mindent nem kell lenyelniök a vendégeknek a kávéval. Vad eset!” A Der Spiegel újdondásza egyébként valamiért haragudhatott a pesti kávéosokra is, más iparosokra is, mert minden cikkében vadul megmosdatja valamely tiszteletreméltó cég szerinte éppen nem tiszteletreméltó tagjait.

„Kávéházak“ címen a következő hiradást bocsátja közre október végén: „Pest régóta abban a hirben áll, hogy szép és grandiózus kávéházai vannak s egyik-másik skribler a külföldön még azt is megírta, hogy a pesti kávéházakban mást, mint tiszta, pompás moccát nem is szürcsölnek. Erről azonban nem szívesen beszélünk, régebbi időkben talán részben igaz is lehetett, de mostani kávésgazdánk legnagyobb része a moccát, ugylátszik, csak hirből ismeri és mi már akkor is örvendeznénk, ha mindenütt domingot vagy martiniquet szürcsölhettünk. Annál többet adnak nálunk a helyiségek külső pompájára. Az utóbbi időben valóságos kávéház-regeneráció van folyamatban, amihez Bartl ur adta az impulzust, Angol királynébeli kávéházával. Október 15-én nyitotta meg Dalmer ur a Kereskedők Csarnokában lévő újonnan átalakított kávéházát. A nagy helyiséget a legpazarabbul és legizlésesebben rendezte be. A tapéták, tükrök, pompás billiárdok, a lámpák és egyéb butorok a legpazarabb luxus kiállításúak és a vállalkozónak állítólag tizenháromezer forintjába kerültek. Ezen kávéház barátságos fekvésénél fogva, szabad kilátásával a Feldunasorra, a rakodópartra, Buda egy részére és a hegyekre, közelségével a bécsi gőzhajók kikötőjéhez, különösen a nyári hónapokban igen kellemessé teszik és most még azon különös előnnyel is bír, hogy a nemsokára kezdődő nagyszabású lánchidépítkezést innen egy csésze kávé, vagy pohár fagyos mel-

lett lehet majd szemlélni. — Néhány nappal később, 19-én nyitotta meg Mayer ur, aki különben a pesti vendéglős és kávé iparok első reformátora volt, az általa átvett Magyar Király szálló új kávéházát. Ez a helyiség hihetetlenül rövid idő alatt, mintegy varázsütésre, díszteremmé alakult át. A világító-készülékek és a butorzat kiválóan szépek és ami a kávéháznak különösen előnyére válik, az a sok bel- és külföldi lap, melyek részben már ott található, részben meg most várják érkezésüket. Azt is figyelembe kell venni, hogy közel van a színházhoz (a mai Vörösmarty-téri Haas palota helyén állott városi német színház kell itt érteni, magát a szemben állott Magyar Királyt csak tavaly bontották le), és Thalia, Melpomene, Euterpe és Terpsichore (a drámai műfajok és a tánc muzsái) papjai bizonyára sűrűn fel fogják keresni. Ezenkívül hamarosan még több kávéház öltözik új, modern ruhába, ezekről majd még írunk annak idején. — Itt még meg kell jegyeznünk, hogy minden ilyen vendéglátó helyiség megnyitásánál a Gobbi testvérek gyönyörködtetik precíz quartettjükkel a nagyszámú közönséget.“

„Kalács a kávéhoz“ című cikkében a pesti pékek akkor közismerten rossz süteményei miatt saját készítésű kaláccsal szolgáló Bartl kávé ügyességét dicséri. „Közismert dolog — ugymond — hogy a pesti pékek süteménye olyan, mely nemcsak nagyságban marad el más városok, Bécs, Grác, Pozsony stb. süteményei mögött, hanem minőség dolgában sem felel meg azon követelményeknek, melyeket joggal támaszthatnánk olyan iparosokkal szemben, akik azért részesülnek kizárólagos jogokban, mert állítólag mesterségüket kitanulták. Különösen a vajjas sütemény általánosságban élvezhetetlen, úgy, hogy a reggeli kávénál az ember azt sem tudja, mit

egyen hozzá. Minthogy pedig újabban egyes pékek még külön pretenziókkal állottak elő, miről még a bécsi Theaterzeitung is megemlékezett. Bartl ur, az Angol Királyné szállóbeli kávéházban arra a pompás ötletre jutott, hogy emancipálja magát a pékektől és maga készít süteményt vendégei számára. Ez a kalács éppen olyan izletes, mint ahogyan legalább még egyszer akkora, mint a pékek egy garasos, félharapásnyi kiflijei. Most már legalább valami jót is kap az ember kávéjához. Bárcsak a többi kávéház minél hamarabb követné a példát!

És ime ujdondász uram óhaja csakhamar teljesült is, amit meglepéssel vesz tudomásul. „Még több kalács a kávéhoz” című decemberi beszámolójában. „A közönség ízlése már is döntött. Bartl ur Angol Királyné szállóbeli példáját nevesebb kávéházaik tulajdonosai követték. a redutbeli, Sas és Magyar Király szállóbeli kávéházaikban közkívánatra bevezették a kérdéses kalácsot s mindenfelé izletesebbnek találják és élvezhetőbbeknek, mint némely drága „süteményt”, mely legtöbbször már csak szárított tészta volt.”

A „Pesther Handlungszeitung Kommerzial- und Industrie-Anzeiger”-ben több hirdetést találtunk, melyek kávéházi vonatkozásúak. Az egyikben Kornhoffer Lajos ur tudatja, hogy Budán át vette a rácvárosi Arany Fercs fogadót, a kávéházzal együtt és a kor ízlésének megfelelően átalakította. Egy másikban egy legújabb rendszerű billiárdot kínálnak eladásra, bővebb felvilágosítást Budán, a vízi-kapu melletti bizományi iroda ad. Egy harmadik hirdetés arról tudósít, hogy Schulmeister Ferenc átalakította és megnagyobbította a Fehér Hájó fogadó összes helyiségeit, így kávéházát is. Majdnem minden második számban olvassuk a legújabb (két hetes) londoni híreket a kávé és tea árakról. Mint alább látni fogjuk, az angolok akkor kezdik indiai kávétermelésüket. De szórakoztató és oktató olvasmányokkal is szolgál a Handlungszeitung. Több folytatásban részletesen leírja az akkori párisi kávéházakat, egy angol író nyomán. A több, mint ötszáz párisi kávéház közül a legrégebbi a Café Procope, ahova egykor Rousseau, Fréron, Voltaire és Piron jártak, most az egyetemi hallgatók törzstanycsapatja, de járnak bele most is írók és művészek, így Gustav Planche, Grigory, a fiatal festő, Henri Fourier, Eugène Renaudel s mások. A másik híres kávéház a Café de la Régence, a Place du Palais Royalon. Ez a sakkozók találkozóhelye. Egykor Rousseau is járt ide s itt ünnepelte diadalait a híres Philidor. Híres politikai kávéházak a Café Valois és a Café de Foy. Ezeket a forradalom férfiai látogatták, míg a liberálisok a Café Lenoblinbe jártak. Most a legitimisták, doktrinerek, republikánusok, dinasztikusok és antidinasztikusok egy helyre járnak és ez a Café Tortoni. Ez a kereskedők és börzsiánerek találkozó helye is, de csak délben. Egyébként itt kaphatók a világon a legjobb csokoládé és fagyos: citrom, vanília, málna, stb. Te nyájas olvasó, málna fagyost rendelj s a garcon egy ezüst falat tesz eléd, melyen a következő dolgok vannak:

Schillinger Anna Gőzmosógár RT
Budapest VI. ker
Telefon 121-385. Vörösmarty-utca 47b
Az ország legrégebbi modernül berendezett gőzmosója

kehely, benne kanál, félig jéghideg vízzel telt üveg, egy kis kosárka, ostyával és egy pohár, melyből a fagyos komikus alakzatban hat hüvelyknyire tör a magasba. Egy „framboise” egy frank s két sout tesz az ember a garcon számára. A Café de Cevenben és a Café Orleansban kapható a legjobb Mocca. A Café de l'Opera Comiqueban valóságos bokályokból isszák a kávé. A Café Vivienneben vannak a legjobb fehérmárvány asztalok, a Café des Varietés és a Café Véron keleti pompájú, fényes teremek. Azután leírja a párisi pincért, a garcont és a bar-maidot, a dame-du-comptoir, vagyis a kasszatündért. A dohányosok számára külön estaminet szolgál tucatnyi billiárdtal, körülöttük nemzetközi társaság, bábeli nyelvzavar s mind billiárdművészek.

Már fennebb említettük, hogy az angolok akkor kezdik indiai teatermelésüket, mert a tea akkor terjed el a többi európai országban. „Indiai thea” címen erről ír a Honművész következő cikke: „E már oly sokszor említett tárgy újra meg újra szönyegre kerül, s valószínű, hogy a theának Indiában meghonosítása és ezáltal a chinainak nélkülözhetése csakugyan sikerülni fog. Az ázsiai társaságnak tél-elő 15-én tartott ülésén indiai suchang-thea mutatott be, s Wilson professzor, a társaság igazgatója, oda nyilatkozott, hogy ő e theát megkóstolván, de az angol ízléshez még igen is jónak találta, mint-hogy az angolok csak állott theát kedvelnek; ez meg friss, de ha egy ideig álland, a legjobb china sem lesz mellette felismerhető. Azt is említé továbbá, hogy Moorcroft jelentése szerint a bishahiri hegyekben a theának egy neme terem, mellyel kis Tibetben élénk kereskedést üznek, s melyet a nép nagy mennyiségben fogyaszt el, noha nem legjobb minőségű. Royle ur, India ismeretes fűvésze erre azt válaszolá, hogy az, amit Moorcroft, Heber s a több mások theának neveznek, nem valódi thea: de annyi mégis való, hogy levét a Napalafek isszák; egyébként Hymalája minden részén találtak növények, melyek a chinaiakkal párhuzamba állíthatók, s ebből bizonyossággal következtetni, hogy ugyanott a thea is sikerrel lesz tenyésztendő”. És úgy is jött. Ma, száz év múltán, tudjuk, hogy az indiai és ceyloni tea már tulszárnyalta a chinai, avagy miként régebben nevezték: az orosz karaván teát és ezzel be is fejeztük százéves krónikánkat.

Kacsóh Bálint dr. az árellelőrzés új kormánybiztosa

A magyar királyi miniszterelnök a minisztériumnak az áralakulás hatályosabb ellenőrzése tárgyában kibocsátott és a 3330—1938, valamint a 4110—1939. M. E. számú rendeletekkel módosított 2220—1938. M. E. számú rendelete alapján az árellelőrzés országos kormánybiztosa teendőinek ellátásával dr. Kacsóh Bálint kereskedelem- és közlekedésügyi miniszteri osztálytanácsost bizta meg.

Kacsóh Bálint dr. a kereskedelemügyi minisztérium belkereskedelmi osztályán teljesített sokáig kiváló s eredményes szolgálatot, az utóbbi időben pedig az árkormánybiztosságon, mint Laky Dezső legközvetlenebb munkatársa, végzett nehéz és felelős-ségteljes munkát.

A kormánybiztosi kinevezés elismerése a fáradhatatlan munkásságnak, kiváló szakértelemnek és a minden kérdést felölelő nagy tudásnak, mely Kacsóh Bálintban összpontosul.

Kacsóh Bálint dr. a kormánybiztosi kinevezésen kívül az elmúlt napokban kitüntetésben is részesült. A kereskedelem- és közlekedésügyi minisztérium vezetésével megbízott magyar királyi pénzügyminiszter előterjesztésére a kormányzó valóságos miniszteri osztálytanácsossá nevezte ki.

A közgazdasági életben rendkívül nagy népszerűsége szert tett Kacsóh Bálint dr. előléptetése legszélesebb körökben keltett örömet.

Az Iparügyi miniszter rendelete a tűzharcos jogosítványoknak az Iparban való érvényesítéséről

A m. kir. iparügyi miniszter 39.700—1939. Ip. M. számú rendeletével (közzétéve a Budapesti Közlöny 1939. július 30-iki, 171. számában) szabályozza az 1938:IV. t. c. (tűzharcos törvény) alapján az iparban érvényesítendő tűzharcos kedvezményeknek igénybevételét.

A rendelet 1—8. paragrafusai a tűzharcos alkalmazottakról intézkednek s etekintetben jegyezzük meg jól, hogy tűzharcos alkalmazottat az aszerint illetékes m. kir. állami munkaközvetítőnél igényeljük, ha pedig közvetlenül vettünk fel tűzharcos alkalmazottat, ezt a körülményt a munkaközvetítőnek jelenteni tartozunk. A rendelet szabályozza a tűzharcos alkalmazottak létszámát, mely tekintetben általános elvként az 50—50 százalékos megoszlást mondja ki. A tűzharcos alkalmazottak ellenőrzése tekintetében is megtörténnek a szervező lépések. Ha vita keletkezik etekintetben, hogy valamely vállalat tartozik-e s milyen arányban tűzharcosokat felvenni, ipari vagy kereskedelmi üzemek vitáit az elsőfoku iparhatóság, közlekedési üzemekét a kereskedelmi és közlekedésügyi miniszter, bányaiüzemekét pedig a kerületi bányakapitányság intézi el.

A rendelet második része intézkedik a közszállítások körül nyújtandó tűzharcos kedvezményekről.

Pénzt hoz;

biztos hasznot hajt az az árú, amellyel mindig megelégedettek a vevők

Franch
KÁVÉPÖTLÉK
Kneipp
MALATAKÁVÉ

Gschwindt-féle

Aqua vitae és egyéb likörkülönlegességek, főzelék és gyümölcskonzervek

Kereskedelmi társaságok a tüzharcos kedvezményt csak abban az esetben igényelhetik, ha igazolják, hogy a társaság (egyesülés) minden egyes tagja tüzharcos. Részvénytársaságok és szövetkezetek ez esetben még azt is igazolni tartoznak, hogy alapszabályaik szerint részvényes, illetve szövetkezeti tag csak tüzharcos lehet.

Közkereseti, betéti és kft. társaságok az esetben, ha nem minden tag tüzharcos, a kedvezményt csak az igazolt tüzharcos érdekeltség erejéig igényelhetik. Részvénytársaságok, szövetkezetek, alkalmi egyesülések *ily esetben* tüzharcos kedvezményt egyáltalában nem kaphatnak.

Az iparigazolványok kiadása terén, úgy intézkedik, hogy a tüzharcos kérvényét mindenképpen ranghelyelsőségben kell részesíteni. Külön intézkedéseket tartalmaz a rendelet a tüzharcos kérvényseprősegédek által elérni kívánt mesterigazolványok ügyében.

Mit hoz a zsidótörvény végrehajtási utasítása?

A zsidótörvény végrehajtási utasítása hír szerint, augusztusban jelenik meg. Mint most hivatalosan jelentik, a zsidótörvény végrehajtási utasításának megjelenését követően *nagyarányu statisztikai felvételek* indulnak meg a gazdasági élet minden terén. Értesülésünk szerint részletesen össze fogják írni az iparigazolvány, illetőleg iparendedély alapján ipart üző iparosok összes adatait. Ebből a célból minden kereskedő, illetve iparos bejelentő lapot kap, amelyet az *elsőfoku iparhatósághoz kell betérjeszteni.*

A bejelentő-lapban feltüntetett kérdésekre részletes feleletet kell adni, *mégpedig a megfelelő okmányok, illetve okiratok csatolása mellett.*

Mindenekelőtt megjelölendő az iparigazolvány, illetve iparendedély száma és kelte, továbbá az is, hogy *milyen ipar üzésére jogosít az iparigazolvány.* A vallásra vonatkozóan az iparigazolvány tulajdonosának *úgy a maga, mint a házastársa adatait meg kell jelölnie.* Ezenkívül érdeklődik a bejelentő-lap a *szülők és nagyszülők vallása felől, továbbá a házasságkötés időpontjáról és arról, hogy ezeknél a felmenőknél történt-e vallásváltoztatás.*

A statisztika számára összeírják azt is, hogy a házasságból 1939. május 5-én hány gyermek volt

Hattyu gőzmosó és fehérnemű kölcsönző vállalat

széraz vegytli zítás és festés

Budapest VII., Klauzál utca 8. Telefon 138-559

Az ország legnagyobb gőzmosó üzeme, legmodernebbül berendezve! Legkíméletesebb moási-rendszer.

életben és ha gyermekek vannak, ezek mikor lettek a keresztény hitfelekezet tagjai.

Összeírják az iparendedélyek tulajdonosainál azt is, hogy 1939. május 5-én állt e fenn házastársával kötött *oljjan megegyezése, amely szerint a szü. letendő gyermekek az izraelita vallást követik.*

A zsidótörvény rendelkezéseinek statisztikai megvilágítása céljából összeírják az iparigazolványok tulajdonosainál az 1849. jan. 1-e előtt született legközelebbi zsidó felmenői pontos születési adatait, úgy az iparigazolvány, mint az iparendedély tulajdonosainál.

Az iparigazolvány birtokosokhoz hasonlóan, *statisztikai összeírás készül az orvosi, mérnöki, ügyvédi és kamarai tagoknál is.*

A hajduszoboszlói gyógyfürdő igénybevétele

Addig is, amíg a már világhírűvé vált hajduszoboszló gyógyfürdőben iparosgyógyházat létesíteni lehet, az IPOK jóléti alapjának áldozatával lehetővé kívánja tenni, hogy Hajduszoboszló városával és az ottani penziókkal létesített megállapodás alapján a ráutalt s reumában, csuszban, idegbántalmakban szenvedő iparosság egy része méltányos árért ezt a gyógyfürdőt igénybevehesse. Ezek szerint az IPOK által oda tizennyolc napra beutalandó iparosok és ráutalt hozzátartozóik napi 3.90 pengőért kapnak teljes ellátást, u. m. lakást, ételmet, kiszolgálást és fürdőt. Az ellátás ennél jelentősen többbe kerül, *de a különbözetet az IPOK jóléti alapja fedezi.* A kurtaksa sem terheli a beutalandót.

Az IPOK körlevél útján kérte fel az ipartestületeket, hogy tagjaik között a hajduszoboszlói gyógyfürdő igénybevételenek lehetőségét a legstürgősebben ategve közhírré. Akik ezt a fürdőt igénybe kívánják venni, azonnal jelentkezzenek, mert az első csoport beutalása már július 16-án megkezdődött.

A csoportbeosztások a következők:

I. csoport július 16-tól 18 napig.

II. csoport aug. 6-tól 18 napig.

III. csoport aug. 27-től 18 napig.

IV. csoport szept. 17-től 18 napig. Jelentkezési határidő szept. 10.

A hajduszoboszlói gyógyfürdőbe *ingyenes beutalásra csak a szept 17-től kezdődő IV. csoportba lehet jelentkezni.* Az ingyenes beutalási kérelemhez okvetlenül csatolandó a hatósági szegénységi bizonyítvány, valamint az orvosi bizonyítvány és az ipartestület véleménye.

Ajánlok mindennemű üveg, porcellán és zománc edényeket legelőnyösebb áron.
Gács edénybolt. Állandó edénykölcsonzés.
 Budapest, VIII. Ór ucca 4. Telefon: 33-66-44.

Azok figyelmét, akik az idén a hévizi iparos gyógyházba helyszüke miatt beutalást nem nyerhettek, külön felhívjuk a hajduszoboszlói gyógyfürdőre.

A jelentkezők az ipartestületnél beadandó levélben kérik beutalásukat.

A beutalandók az IPOK-tól közvetlenül értesülnek. Ennek vétele után a 18 napra szóló 70 pengő 20 fillért befizethetik.

Jár-e a beteg alkalmazottnak fizetés?

a Egy rögtöni hatállyal elbocsátott iparossegéd felmondási időre járó kétheti munkabér címén pert indított a munkaadója ellen. A munkaadó a perben azzal védekezett, hogy a felperes a rendes felmondás egész tartama alatt beteg volt, táppénzt kapott, már pedig a beteg alkalmazottnak az 1927. évi XXI. tc. szerint kórházi ápolásra, táppénzre és a társadalombiztosítási jogszabályokban megállapított egyéb szolgáltatásokra van csak igénye, munkabérre azonban nem.

A budapesti kir. Járásbiróság, mint munkaügyi bíróság felperest keresetével elutasította és a budapesti kir. törvényszék 27. Pf. 337—1939. sz. ítéletével ezt az ítéletet jogerőre emelte. A kir. törvényszék indokolása kifejtette, hogy a beteg munkást betegsége tartama alatt a társadalombiztosító intézet látja el és a munkaadó, aki esetleg hosszú évek át fizette a betegsegélyző biztosítási járulékokat, a betegség tartama alatt munkabért fizetni nem tartozik. Egyedüli kivétel a kereskedősegéd, illetve a kereskedelmi törvény alá eső alkalmazott, aki betegsége tartama alatt is 6 hetet meg nem haladó időre követelheti a fizetését

A budapesti törvényszék fellebbezési tanácsának ez a döntése kétségkívül megfelel az anyagi jognak, a joggyakorlat terén nem is jelent fordulatot, mégis minthogy abban a kérdésben, hogy a beteg alkalmazottnak jár-e fizetés, a közönség körében meglehetősen tájékozatlanság uralkodik, a kir. törvényszék döntése érdemes arra, hogy minél szélesebb körben publikus legyen.

A kereskedősegédekre vonatkozó rendelkezés még abból az időből maradt vissza a 65 éves kereskedelmi törvényben, amikor még nem volt társadalombiztosítás. Ma azonban a beteg alkalmazott a legkötőbb kórházi ellátásban részesül és a táppénz is, különösen a napibérosztályok határainál majdnem eléri az alkalmazott fizetését.

Lathatva az elmondottakat, kétségtelen, hogy a beteg alkalmazottnak a munkaadó a betegség tartama nem tartozik fizetést adni. A kereskedőse-

Füzfótelek (teraszra) új **P4.80**

Kerti butorok

billiárdasztalok

(behuzás — javítás). Kugliferszerelés
 üveg — porcellán legolcsóbban

Fried Király utca 44.

Kölcsonzés!

gének, illetőleg az 1910—1920. M. E. sz. rendelet hatálya alá es alkalmazottak kivételével.

Kérdés, mi a helyzet, ha a munkaadó a beteg alkalmazottat, aki nem esik a kereskedelmi törvény 56. §-ának, illetőleg az 1910—1920. M. E. sz. rendelet hatálya alá, betegség esetén rögtöni hatállyal elbocsátja? Minthogy betegség címén rögtöni hatály elbocsátásnak az ipartörvényben megjelent kivételektől eltekintve helye nincs, a kérdés azon dől el, hogy az elbocsátás napjától kezdődő rendes felmondási idő alatt az alkalmazott meggyógyult-e, vagy sem. Ha az alkalmazott nem gyógyult meg és az egész rendes felmondási idő alatt kórházi ápolásban, vagy táppénzben részesül, a felmondási időre munkabér nem jár neki. Ha ellenben az alkalmazottat a rögtöni hatály elbocsátás napján kezdődő rendes felmondási idő alatt a társadalombiztosító egészségesnek nyilvánítja, a kórházból elbocsátja és a táppénzt beszünteti, ezen időponttól kezdve a rendes felmondási idő hátralévő részére jár az alkalmazottnak a fizetés, amely ez esetben nem egyéb mint kártérítési szolgáltatás.

Nem fizetésjellegű a le nem vont OTI járulék

Sok munkaadó, mert nem akar vele bibelődni, nem vonja le az alkalmazott fizetéséből a fele OTI járulékot, hanem az alkalmazottra eső részt is maga fizeti meg. Eddig az volt a felfogás és a törvény-magyarázat, hogy az alkalmazott helyett teljesített kötelezettség fizetés szempontjából annyit jelentett, mintha annyival több fizetést adna a munkaadó. Ezt így tudták s így is kellett az alkalmazott fizetését bejelenteni az OTI-nál.

Egy legujabban megjelent munkásbiztosítási bírósági döntés szerint ilyen esetben nem kell a fele OTI-járulékot az alkalmazott fizetéséhez hozzászámítani s az azzal növelt fizetést bejelenteni tényleges javadalom gyanánt. Ilyen esetekben is — a döntvény szerint — csak az u. n. alaptörvény kell bejelenteni.

AMF. XVII. 4466-10-1937. számú döntvény indokolása a következő:

„A munkavállaló járandóságából le nem vont biztosítási járulékrész a biztosított gazdasági helyzetét javítani nem alkalmas, mert járandósága a levonási jog gyakorlásának elmaradásával nem csökken ugyan, de nem is emelkedik, s a biztosított nem jut nagyobb összegű javadalomhoz, mint ami a

STUDIUM**dákó és
írókréta**

Gyártja

**Budapesti Kréta, Vegyészeti Gyár
és Keresk. Rt.**

Kapható: Telefon: 186—351 és 189—423

Budapesti Kávésok Áruforgalmi R.-T.

bejelentendő és a járulékfizetés, valamint a segélyezés alapjául szolgál, a munkaadó viszont a biztosítási járulék fele összegének levonására vonatkozó jogát is csak a bejelentendő javadalomösszeggel szemben gyakorolhatja. Minthogy tehát a levonási joggal élés esetében is javadalmazásként a levonás nélküli járandóság összege szolgál — mert a levonás a „javadalmazásal” szemben gyakorolható — így a levonási joggal nem élés esetében nem lehet a javadalmazást a le nem vont biztosítási járulékrészlettel növelten számításba venni.”

A budapesti ipartestületek élete — számokban

A fővárosi ipartestületekre vonatkozó statisztikai adatok most kerültek nyilvánosságra. Az ipartestületi kötelekbe a képzéshez kötött ipart folytató kis- és kézműiparosok tartoznak. A számok tehát a főváros iparosságáról nyújtanak felvilágosítást. Budapesten a közzétett adatok szerint 1938-ban 42 ipartestület működött, vagyis kettővel kevesebb, mint az előző évben. El csökkenésnek az a magyarázata, hogy a női fodrász és borbély, továbbá a hentes- és mészáros ipartestületek egyesültek. Az ipartestületi kötelekbe tartozó iparosok száma az előző évi 31.205-ről 29.428-ra apadt. Az 5.7 százalékos csökkenésnek az említett ipartestületi fúziók adják a magyarázatát, mert ezeknek következtében a huszárosok és a borbélyok, valamint a fodrászok kettős ipartestületi tagsága megszűnt.

Az év folyamán az ipartestületek 1712 új tagot kebeleztek be, vagyis 483-al kevesebbet, mint az előző évben. A tagok közül viszont törültek 1565-öt. A törölt tagok száma 1937-ben még 256 volt. Az egyes

Finom teakeverékek

Speciálisan kávéházi igényeknek
erős és aromás, gyorsan festő

Imperiál — Royal — Angol rendszerű teakeverékek

originál 250 és 5 kg-os ládákban,
ugyszintén kimérve is beszerezhetők:

Kávésok Áruforgalmi R.-T.-től

Budapest, VIII, József-körút 38.

Telefon: 1—392—77.

(Nagyobb mennyiség lekötése esetén külön árajánla

szakmákat nézve legnagyobb volt a taglétszám szaporulata a cipészeknél, a csizmadiáknál, a kéményseprőknél, kalaposoknál és járműgyártóknál. Legfeljebb apadt a taglétszám viszont a kádároknál, esztergályosoknál, kőműveseknél és kőfaragóknál.

A fővárosi testületek anyagi helyzete kielégítő képet mutat. Bekebelezési díjakból bevettek 69.844 P-t. tagsági díjakból pedig 776.837 P-t. Tanonc, szerződések kötéséből származó díjbevételeik 30 809 pengő volt. Segédlevelel: kiállítási díjából bevettek 35.560 pengőt. Az ipartestületek összbevétele így 912.552 pengő volt, vagyis 3.3 százalékkal nagyobb, mint az előző évben. Az ipartestületek vagyona 2.6 millió pengőt tesz ki és a 42 ipartestület közül 19 saját székházzal rendelkezik.

Korlátozták a tejszin fogyasztását a volt Ausztriában

A *Völkischer Beobachter* bécsi kiadásában „Üd. vös rendelet: több tejet, kevesebb tejszinhabot!” címmel cikket közöl a tejszin árusításának korlátozásáról. „Több tejet, kevesebb tejszinhabot”, — írja a lap — az egyik a másikkal szorosan összefügg. A javult gazdasági helyzet emelkedett születési arányszámot és megnagyobbodott tejfogyasztást hozott magával, amihez még a vásárlási erő emelkedésének kövekeztében nagyobb tejszinfogyasztás is járul. Mivel a tej minden formában fontosabb a széles néprétegek számára, mint a tejszinhab különösen torkos „édes pofikámnak”, illetékes helyen elrendelték, hogy kávéházak, vendéglők és cukrászüzemek tejszint csak a következő határozmányok sze-

Kristály ásványos forrásvíz csak Szent Lukács védjeggyel eredeti

Salgó gőzmosógyár és fehérneműkölcsönző

A legmodernebb berendezés. Mosás lágyított vízben
VI, Vörösmarty ucca 54. — Pontos kiszolgálás
Olcsó árak! Telefon: 116-286

rint szolgálhatnak ki, illetve használhatnak fel.

1. Kávéházakban, vendéglőkben, cukrászdákban és más tejszint közvetlen élvezetre kiszolgáló üzemekben *csak meleg italokon, vagy italokra* (kávé, kakaó, csokoládé, mokka és tea, stb.) szabad tejszint kiszolgáltatni, hab formájában és nem nagyobb mennyiségben, mint ahogy az általában szokás.

2. Cukrászdákban és hasonló üzemekben tejszint *csak sütemények töltésére és krémek készítésére* szabad felhasználni.

3. Fagylaltszalomonokban, cukrászdákban, kávéházakban és vendéglőkben stb. *a tejszint kiszolgáltatása fagylaltnak vagy jegeskávéhoz és hasonlókhöz tilos.*

5. A tejszint eladása adagokban *tésztákhoz, tortákhoz és hasonlókhöz tilos.*

A renDELETEH a cikkirő a következő megjegyzéseket füzi:

A tejszinhab fogyasztása az 1937. évvel szemben 25 százalékkal emelkedett. Ez természetesen a lakosság vásárlóerejének növekedésével függ össze és talán azzal is, hogy a megelőző időkben elnyomott kedvtelési komplexumok hirtelen felébredtek és — mint ahogy általában komplexumoknál lenni szokott — egy kissé túl vannak kompenzálva. Mégis reméljük, hogy a hatalom átvételétől eltelt 14 hónap alatt ezek az elnyomott kedvtelések már annyira kitombolták magukat, hogy szó lehet a tejszinfogyasztásnak népgazdaságilag szükséges korlátozásáról, anélkül, hogy ismét sopánkodnának az emberek: „Már tejszinhab sincs nálunk!” Ez kívánatos volna országunk jó hírnevének és nem utolsósorban a sportszerűség érdekében is.

A hírneves bécsi „Schlagobers”-nek tehát befellegzett, amelynek hiányát a bécsi lakosság nehezen nélkülözi.

Feketekávé helyett abesszin teát isznak az olaszok

Megemlékeztünk arról, hogy az olasz espressók beszüntették a feketekávé árusítását és egyéb italokkal igyekeznek a kávéhiányon segíteni.

A „Berliner Börsenzeitung”-ban most a következő érdekes hírt olvassuk:

„Az Olaszországba szakadt idegennek legelőször is a számtalan kisebb-nagyobb bár tűnik fel, melyben a benszüllött állva hörpinti ki koromfekete, sötétre pörkölt szemekből készült „espresso”-ját (feketekávé), vagy világosabb színű „capuccino”-ját

Márvány lapok

GÖS EDE Bpest. V., Légrády Károly u. 14.

Tel: 299-202

(kávé, melybe egy csepp tejet tesznek). A ragyogó espressogép, amely villanyáram segítségével gyártja a nemes italt, már ugyszólván ismertetőjelévé vált Itáliának. Legalább is ez volt a helyzet mostanáig. Ma azonban az a helyzet, hogy az olaszok ezt a kávé iránti szenvedélyüket magasabb érdekeknek rendelik alá. Most már belátják, hogy annak a 130 millió irára rugó devizának, melyet Itália mindeideig a braziliai kávébehozatal ellenértékéül kényszerült évente kidobni. anélkül, hogy ezzel szemben megfelelő mennyiségű olasz árunak Braziliába való kivitele a mérleget egyensúlyba lendítette volna, fontosabb célok szolgálatában az állampénztárban kell maradnia. Így hát fasiszta kitartással nagyvonalu támadás indult meg minden vonalon a kávé ellen. Az állami rendszabályok, a behozatali engedélyek megszigorítása, a kávéelosztás pontos ellenőrzése, a keverési kényszer stb., stb., utána az egyéni áldozatkésztségre kerül a sor. Az olasz polgár ma már vagy teljesen lemondott espressójáról és ebben a fasiszta kamarák és testületek elnöke Constanzo Ciano járt elől jó példával, aki a kamara bárjában azonnal beszüntette a kávékiszolgáltatást — vagy legalább is megelégszik a keverékből készült kávéval. A sok apró bár most hirtelen fontos szerephez jutott a nagy önellátási tervben: feladatukká vált, hogy a közönség részére megfelelő és a lehetőséghez képest izletes keverékeket eszeljenek ki, továbbá, hogy a vendégeket másfajta italokhoz szoktasák. Az újságok sem takarékoskodnak az erre irányuló jótanácsokkal, a fasiszta párt eddig egyenesen körlevelet intézett hozzájuk, melyben gyakorlati utmutatásokat közöl egyrészt a közönség nevelése érdekében, másrészt pedig utasításokat a pótszerek használata iránt. Valóságos verseny indult meg a különböző izletes italok népszerűsítése érdekében. Mindenekelőtt nagy propaganda indult meg a hazai nagyszámu és kiválóízű gyümölcszörpök fogyasztása érdekében. Épp így nagyon ajánlják a „vino caldo”-t (forralt bor), a frissítő tejfrappét, mely jég és gyümölcsle hozzáadásával felhabosítás útján készül. Divatban van az Abessziniából behozott málnaszínű tea, melyet „Karkadee”-nek neveznek, s melyről az a hír járja, hogy az ottani benszüllött lakosságra megfiatalító hatással jár. Szóljunk még a számtalan különféle „gelati”-ről (fagylalt), melynek készítésében Itáliát egy más ország sem mulja felül. Itália lakossága tehát leleményességgel és hazája gazdasági érdekeinek teljes megértésével harcol a kávéhiány ellen.

Hogy ezek a pót-italok meddig lesznek divatosak, erre nézve korai volna jóslásokba bocsátkozni. Kétségtelen azonban, hogy az olasz nép nehezen fog lemondani nemzeti italáról: a fekete kávéról.

Pörkölt kávé keverékeink

közismerten elsőrendű minőségű

keletindiából

behozott új különleges kávéfajokkal módosítottuk amiáltal azok finomsága még az eddiginél is jobban fokozódott.

Kérjen próbatőzéshez mintát

Kávésok Áruforgalmi Rt.-nál

Budapest, VIII., József-körút 38.

Telefon: 139-277.

Saját pörkölő üzem

H I R E K

Személyi hír

Mészáros Győző, ipartestületünk elnöke, nyári szabadságát megkezdte és a fővárosból elutazott. — Távollétében Szabó Samu és vitéz Bertha Gyula alelnökök helyettesítik.

Üzletátadás

A Modern kávéház r. t. részvényeit és ezzel a jó hírű Modern kávéházat a vendéglátó iparban közismert Patat Lajos kartársunk vette meg. — Megvagyunk győződve, hogy Patat Lajos kartársunk új munkahelyén üzleti sikereit gyarapítani fogja.

Országos szállodás, vendéglős és kávékongresszus Kassán

A Magyar Szállodások Vendéglősök és Kereszművelődési Országos Szövetsége és a Kassai Vendéglősök és Italmérők Szakipartársulata f. é. aug. 24. d. e. 10 órakor a kassai Városi Színházban országos nagykongresszust rendez. A kongresszus napirendjén a vendéglátó iparok kérdései szerepelnek. A kongresszus rendezésének sikeres munkát kívánunk.

Új munkabérplakátok

Ipartestületünk elnöksége a munkabérmegállapítások időközben történő kiegészítése foytán a kiadott munkabérplakátokat újra átdolgoztatta. A plakátok, amelyek az egyes munkakategóriáknak szolgálati beosztásuk szerinti összes járandóságait tartalmazzák, testületünk irodájában darabonként 50 fillérért megszerezhetők. Minthogy a vonatkozó törvényes rendelkezések szerint a munkabérek kiállításuk kötelező, kívánatos, hogy a kartársak a kötelességüket pontosan teljesítsék.

Kávésok Évkönyve

Felhívjuk kartársaink figyelmét a Kávésok Évkönyvének 1939. évi évfolyamára, mely az összes a közelmúltban kiadott szociális rendeleteket hiteles szöveggel és felvilágosító magyarázatokkal, elvi döntésekkel tartalmazza. Az Évkönyv iránt szakmai körökben nagy az érdeklődés, úgy hogy csak kevés példány áll rendelkezésre. Kívánatos, hogy kartársaink mielőbb szerezzék be.

Kutyák bevitele a nyilvános étkezési helyiségekbe

Az új ebtartási szabályrendelettel kapcsolatban a „Magyar Ebtenyésztők Egyesülete” felajánlotta Ipartestületünknek, hogy az ebtartási szabályrendeletnek a nyilvános helyiségeket érintő rendelkezéseit izléses kivitelben kinyomatja és azt rendelkezésünkre bocsátja. Az ipartestület az egyesület által felajánlott kifüggesztendő nyomtatványt köszönettel fogadta és azt kifüggesztés végett kartársaink rendelkezésére bocsátja. A szükséges példányok díjmentesen vehetők át a testület irodájában.

Ipartestületi jegyzői tanfolyam

Az ipartestületi jegyzői tanfolyam felügyelőbizottságától nyert értesülésünk szerint a legközelebbi jegyzői tanfolyamot előreláthatólag ez év őszén tartják meg. A tanfolyamra felvételt és a szükséges tudnivalókat a felügyelőbizottság által kiadott hirdetmény közli. A hirdetmény a hivatalos lapban is megjelenik, az IPOK pedig körlevél útján közli az ipartestületekkel közli a felvételi feltételeket.

Társadalombiztosítás Németországban

Az egész német társadalmi biztosítás — a munkanélküliség elleni kivételével — 1938-ban több mint 5 milliárd (1937-ben 4.7 milliárd) márka bevételt ért el. Az adminisztrációs költség legkisebb az alkalmazotti biztosításnál, ahol ez 3.9 százalék, a rokkantbiztosításnál már 4.65 százalék, a betegbiztosításnál 8.2 és a balesetbiztosításnál 10 százalék.

Emelkedett az adóbevétel Budapesten

1939. júniusában az államot illető adókból összesen 7,712.341 pengő folyt be, a múlt év júniusában 6,741.689, ezekből az adatokból kiderült, hogy az idei adóbevételi többlet 970.652 pengő. 1939. január hó 1-től a múlt hónap végéig az államot illető adóbevétel Budapesten 65,182.463 pengő volt, az elmúlt év hasonló időszakában 57,826.209 pengő, ez év első hat hónapjában tehát az állami bevétel összesen 7,356.254 pengővel emelkedett. A fővárost illető adókból és a különféle illetékekből a múlt hónapban a közönség befizetett összesen 6,211.798 pengőt, a múlt év júniusában 5,835.272 pengőt, az idei bevétel ezek szerint 376.521 pengővel kedvezőbb a múlt événél. 1939. január 1-től június végéig a főváros adóbevétele összesen 43,928.739 pengő volt, a m. esztendő hasonló időszakában 38,591.445 pengő, ebben az évben tehát a főváros 5,337.298 pengővel több adót vett be, mint a múlt esztendő első fél esztendejében.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alapítva: 1899.

Altruisztikus szövetkezeti alapon működő szinmagyar biztosító intézet. Magyarország legnagyobb biztosító szövetkezete.

Igen előnyös feltételekkel köt: tűzkár, jégkár, betöréses-lopás elleni, állat-, szavatossági, harang-, gépjármű-, baleset-, szállítmány- és üvegbiztosításokat, élet- és takarékbiztosítást, temetkezési, gyermek-ösztöndij- és kiházasítási biztosításokat.

Vezérképviselőségek Budapesten, Balassagyarmat, Debrecen, Győr, Kaposvár, Kecskemét, Miskolc, Pécs, Szeged, Szekszárd, Székesfehérvár, Szolnok, Szombathely, Érsekújvár, Beregszász. Fő és helyiképviselések minden városban és községben.

Központi igazgatóság: IX., Üllői-ut 1. Távbeszélő: 187.—870. Tartalékok és alaptőke 1938. év végével közel 13 millió pengő. Biztosított tagok száma 550.000. Díjbevétel 1938. évben 10 és fél millió pengő.

Központi székház: IX., Üllői-ut 1. Ezenkívül 20 ingatlan Budapesten és az ország különféle városáiban.

Szoros kapcsolatban működik az összes agrártársadalmi szövetkezetekkel. *Szerződéses biztosítója:* a Vitézi Széknek, az Országos Központi Hitel-szövetkezetnek, a Hangyának, a Baross Szövetségnek, a Vörös Kereszt Egyletnek, a Vasutasok Családgondozó Orsz. Egyesületének, a Póstások Jóléti Csoportjának, a Katholikus Népszövetségnek, a Református Egyetemes Konventnek, stb.

Alláskeresés

Egy a szállodai- vendéglői. és kávéházi szakma minden ágazatát ismerő felvidéki tisztviselő, ki jelenleg is az ország egyik legelőkelőbb szálloda üzemében gondnok és üzemellenőr, a fővárosban keres megfelelő elhelyezkedést. Szükség esetén bármikor beléphet. Cím a testület irodájában.

Ipari és közigazgatási hírek

Korcsmáros tarthat-e tanoncot, ha tarthat, a vendéglőiparban a tanoncot felszabadíthatja-e? Vendéglőipari engedélyt nyerhet-e az, aki ebben az iparban sem tanonc, sem segéd nem volt? Korcsmáros is tarthat tanoncot, aki azonban képesítéshez nem kötött ipart tanulva, segédi vizsgára nem bocsátható. Az ily tanonc szerződésénél az ipartestület közre nem működhetik, s ezért a szerződés csak az iparhatóságnál köthető meg.

Az ily tanoncot csak munkaadója szabadíthatja fel és persze csak a korcsmáros (és nem vendéglői) iparban, s az erről szóló nyilatkozatot az iparhatóság legfőbb láttamozhatja.

Iparengedély a vendéglőipar gyakorlására oly egyéneknek, aki a vendéglőiparbeli szakképzettségét

szabályszerűen (vendéglőiparbeli segédlevél bemutatásával és legalább két évi szakbavágó munkát igazoló munkakönyvvel, avagy munkakönyvvel igazolt legalább hatévi, segédi vizsga utólagos tétele esetében ötévi szakbavágó munkával) ki nem mutatja, vendéglőipari engedély nem adható.

Ipari jogszabályaink a korcsmaiparban foglalkoztatott segédnek a vendéglőipari képesítés igazolása alkalmával igénybevehető, csak azt a könnyítést nyújtják, hogy a meleg ételek korlátozott kiszolgáltatására jogosult korcsmaüzletben folytatott segédi gyakorlatnak vendéglőipari szakbavágó munkaként való beszámítását megengedik. (1922—XII. tc. 19. §-a). De meleg ételeknek a 78000—1923. K. M. számú rendelet 130. §-ával korlátozott mérvben kiszolgáltatására jogosult korcsmaüzletben való tanonckodás vendéglőipari-tanonci gyakorlatonként elismerésére törvényes alap nincs.

Falusi vendéglősök és korcsmárosok kötelezhetők-e, hogy bucsuk és nagyobb nyári mulatságok ily alkalmi segédek csak munkakönyvvel fogadhatók fel és rövid (1-2 napi) foglalkoztatásukra tekintettel bejelentendők-e? Az 1884:XVII. tc. 99. §-a értelmében minden segédnek munkakönyvvel kell ellátva lennie. Ebből a rendelkezésből következik, hogy azoknak a pincérül alkalmazott egyéneknek is, akiket a vendéglősök (korcsmárosok) *kisegítőikül* csupán bucsuk és nyári mulatságok napjaira fogadnak fel, *munkakönyvvel kell ellátva lenniök.* Az a vendéglős (korcsmáros), aki bár *kisegítőül*, akárcsak egy-egy napra (félnapra), munkakönyvvel el nem látott pincért alkalmaz, az 1884. XVII. tc. 157. §-ába ütköző kihágást követ el.

Nem változtat ezen a helyzeten az a körülmény sem, hogy miniszteri elvi döntések értelmében az olyan segédeket (pincéreket), akiknek alkalmazási ideje két hétnél rövidebb időre terjed, az iparhatóságnál nem kell bejelenteni. (Az 530—1889 és 536—1909. sz. elvi határozatok szerint abból a rendelkezésből, hogy az alkalmazottnak az iparhatóságnál való bejelentése a munkábalépésnek napjától számított két héten belül eszközölhető, következik, hogy a két hétnél rövidebb időn át alkalmazott egyének az iparhatóságnál nem jelentendők be.)

Annak a körülménynak viszont, hogy a *kisegítő pincéreknél* is munkakönyvvel kell ellátva lenniök, nem feltétlen következménye, hogy vendéglői pincér (a korcsmaipar nincs képesítéshez kötve) csak az lehet, aki az ipart tanoncként tanulta. Az 1922:XII. tc. 111. §-a utolsóelőtti bekezdése szerint ugyanis az, aki tizennyolcadik életévét betöltötte, amennyiben külön jogszabály másként nem rendelkezik, az 1884. XVII. tc. 157. §-ába ütköző, abban az esetben pedig, ha bármily rövid időn át foglalkoztatott *kisegítő pincérjeiket* az OTI-nál nem jelentik be, az 1927:XXI. tc. 205. §-ába ütköző kihágást követnek el.

Eljárásnak önként érthetően nem általánosságban tartott panasz, hanem csupán konkrét esetben (esetekben) tett feljelentés avagy a kihágás elkövetésének hivatalból történő észlelés esetében van helye.

CORVINA Legolcsóbb és legjobb beszerzési forrás

könyv- és papírkereskedés
VIII., JÓZSEF-KÖRUT 48.
Telefon: 1-495-84.

Modern kölcsönkönyvtár

havi bérlet 1 pengő

Ifj. Grünwald Mór

Ferenc József rakpart 6.

Telefon: 183-439. — Üveg és porcellán

Márványból

épületburkolást, portálokat, kávéházi asztalokat minden
szinben a legolcsóbb árban készít

Kronemer Dávid márványipari üzeme
Budapest, X., Kőbányai ut 39. (Hungária körut sarok)
Telefon: 1-378-69.

Kapható:

Berkovits

papíráruhágyár
kávéházi, éttermi és
cukrászati kellékek
BUDAPEST,
VII., SÍP UCCA 4
Telefon 142-531

DEKA
TOLLFOGYÁJO KÖLÖNLEGESÉG
DELIA

NAGY IGNÁC pincefelszerelési cikkék raktára

BUDAPEST, VII., KÁROLY KÖRUT 9.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát, u. m.: borszivattyúk,
szűrőgépek, palaekok, parafadugók, címkék stb. T. 141-515

Csakis

PIATNIK
KÁRTYÁT!

Felelős kiadó: DR. GAÁL ENDRE.
Lakása: Budapest, VIII., Rökk Szilárd-u. 31.

Nyomta: Hoffmann és Társa könyvnyomdája
Budapest, VII., Kazinczy-utca 5.

Hirdessen

a Kávésok Lapjában!